

ή μάλλον, η μισή αιτία: αυτή, η μοιχαλίδα:

γιατί ο πόρνος βασιλιάς

έχει ξεφύγει πια απ' τα χέρια μου,

απ' το βεληγελέως του νου μου, είναι πλέον στο απυρόβλητο.

Όμως αυτήν μπορώ να τη γραπτώσω -

πως πως τη βγάξω από τη μέση,

πως πως τη ρίχνω στην πυρά:

τότε, ίσως ξανάβρω τη μισή γαλήνη μου.

Ποιος είναι εκεί;

Μπαίνει ένας υπηρέτης.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Κυρία μου;

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Πώς είναι το παιδί;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Κοιμήθηκε ήσυχος απόψε.

ελπίζουμε πως υποχώρησε η αρρώστια του.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Είδες τι πνεύμα ευγενικό;

Μόλις αισθάνθηκε την ατιμία της μάνας του,

ευθύς αρρώστησε, μαρμάζωσε, κατάκαρδα το πήρε,

ρίξωσε μέσα του η ντροπή σαν να 'τανε δική του,

έμασε τη ζωντάνια του, την όρεξη, τον ύπνο του,

και άρχισε να λιώνει.

Άσε με μόνο. Πήγαινε να δεις πώς πάει.

(Βγαίνει ο υπηρέτης).

Τύποτα, τίποτα! Για 'κείνον ούτε σκέψη πια!

Μόνο που σκέφτομαι να τον εκδιώξω,

60

Ξαναγυρίζει πάνω μου η εκδίκηση:
έν' από μόνος του πανίσχυρος,
κι έχει και φίλους και συμμάχους.

Άσ' τον να ζήσει, ώσπου να 'βθει πιο κατάλληλη ώρα
προς το παρόν, θα πάρω εκδίκηση από 'κεινήν.

Κάμillos και Πολύξενος μαζί,

τόρα γελούν εις βάρος μου,

γλεντάνε με τη δυστυχία μου.

Θα τους λαβότανε το γέλιο αν τους έφτανε:

όπως θα της κοπεί κι εκείνης, που την έχω του χεριού μου.

Μπαίνει η Παύλινα, κρατώντας το μορό: ο Αντίγονος, αυλικός και υπηρέτης, προσπαθούν να την εμπαικίσουν.

ΕΝΑΣ ΑΥΛΙΚΟΣ

Δεν επιτρέπεται να μπείτε.

ΠΑΥΛΙΝΑ

Όχι, καλοί μου κύριοι, πρέπει να με συνδράματε.

Αλίμονο, φοβάστε πιο πολύ για τις εκρήξεις της οργής του

παρά για τις βασιλισσάς μας τη ζωή

για μια ευγενική ψυχή

που 'ναι πιο αθώα απ' όσο αυτός ζηλιάρης;

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ

Φτάνει, αρκετά.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Κυρία, δεν κοιμήθηκε όλη νύχτα.

και διέταξε κανείς να μην τον ενοχλήσει.

61

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Μη σε τυφλώνει ο ζήλος, κύριε·
 εγώ έρχομαι να του χαρίσω ύπνο. Εσύ κι οι όμοιοί σου,
 -που σέρνεστε σαν ίσκιαι ολόγυρά του,
 κι αναστενάζετε κάθε που αυτός βογκάει χωρίς λόγο-
 εσείς τρέφετε την αιτία της αγρύπνιας του.
 Εγώ ήρθα εδώ με λόγια θεραπευτικά και ειλικρινή μαζί
 -ναι, αλβεία λέω, και τα δυο-
 να του σπρωγίσω τη χολή τη μαύρη
 που του στερεί τον ύπνο.

ΑΕΟΝΤΙΟΣ

Τι φασαρία είν' αυτή;

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Δεν είναι φασαρία, μεγαλειότητα·
 είναι συζήτηση απαραίτητη να γίνει,
 γιατί ετοιμάζονται βαφτίσια.

ΑΕΟΝΤΙΟΣ

Πώς!

Βγάλτε την έξω αυτή την αναδέστατη γυναικιά!
 Αντίγωνα, σε είχα καταστήσει υπεύθυνο
 να μη με πλησιάσει·
 το Ξερα πως θα 'ρχόταν.

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ

Της το 'πα, κύριέ μου,
 την προειδοποίησα μη σας επισκεφθεί,
 γιατί κι εσάς κι εμένα θα διαταραστήσει.

ΑΕΟΝΤΙΟΣ

Και δεν μπορείς να της επιβληθείς;

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Σε άτιμες πράξεις, ναι, μπορεί: όμως εδώ,
 -εκτός κι αν πάρει για παράδειγμα εσάς
 και με καταδικάσει επειδή κάνω πράξη τίμια -
 να είστε βέβαιοι, δεν πρόκειται να μου επιβληθεί.

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ

Ορίστε, την ακούτε;
 Όταν αρτάζει τα ήλια, την αφήνω εγώ να τρέχει·
 μα αυτή δεν λέει να σκοντάψει.

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Καλέ μου άρχοντα,
 έρχομαι -και σας ικετεύω να μ' ακούσετε,
 εμένα που δηλώνω δούλη σας πιστή,
 γιατί εσάς και ευπειθή σας σύμβουλος,
 κι όμως τολμώ να παρουσιάζομαι χειρότερη,
 γιατί εγώ δεν κατακεύω τις κακές πλευρές σας,
 όπως αυτοί που επιδεικνύουν πιο πολλή αφοσίωση-
 έρχομαι, λέω, απ' την καλή βασίλισσά μας.

ΑΕΟΝΤΙΟΣ

Καλή βασίλισσα!

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Καλή βασίλισσα, ναι, κύριε, το λέω, καλή βασίλισσα·
 και θα την υπερασπιζόμουν με το ζήφορ μου
 αν ήμουν άντρας, έστω κι ο χειρότερος
 απ' όλους εδώ μέσα.

ΑΕΟΝΤΙΟΣ

Διώξτε την από δω.

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Όποιος τα μάτια του δεν τα λυπάται,
πρώτος ν' απλώσει χέρι πάνω μου.
Μονάχι μου θα φύγω.

μα αφού ολοκληρώσω πρώτα το έργο μου.

Η ενάρετη, καλή -το ξαναλέω: καλή- βασίλισσα
σας χάρισε μια κόρη
ορίστε, να την σας ζητά την ευλογία σας.

Αφήνει χάμο το παιδί.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Έξω! Έξω, μέγαιρα, σατανική γυναίκα!

Πάρ' το και φύγε, χάσου από δω! Παμπόνηρη μεσίτρα!

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Α, όχι! Από μεσιτείς είμαι τόσο άσχετη
όσο κι εσείς που με ονομάζετε έτσι.

και είμαι τόσο έντιμη όσο εσείς τρελός

που είν' αρκετό, σας βεβαιώ, για να περνιέμαι για έντιμη,
έτσι όπως πάει ο κόσμος.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Προδότες!

Θα την πετάξετε έξω ή όχι; Δώστε της το μπάσταρδο.
(Στον Αντίγονο)

Εσύ,

ξεφοραμένε, που σε σέρνει από τη μύτη μια γυναίκα,
εσύ, κοκόρι που σε μάδησε αυτή εδώ η κότα:
μάζεψε εσύ το μπάσταρδο: μάζεψ' το, είπα:
και δώσ' το στη γυναίκα σου τη στρίγγλα.

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Λιώνια μασμένα να ν' τα χέρια σου,
έτσι κι αργίξεις την περιγίτισσα μετά από τη χυδαία,
την άδικη κατηγορία που αυτός τής φόρτωσε!

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Την τρέμει τη γυναίκα του!

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Μακάρι να την τρέματε κι εσείς.
τότε, χωρίς αμφιβολία,
θ' αναγροφίζατε και τα παιδιά σας.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Προδότες, όλοι σας!

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ

Όχι: προδότης, μα το φως μου, εγώ δεν είμαι.

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Ούτε κι εγώ, ούτε κανένας άλλος εδώ μέσα,
έξω από έναν: απ' αυτόν τον ίδιο. Γιατί αυτός,
την ιερή τιμή του εαυτού του, της βασιλίσσας,
του πρίγκιπα και γου του, του μορού του,
τη θυσιάζει σαν προδότης στη συκοφαντία,
που το κεντρί της κόβει πιο βαθιά κι από το ξίφος.
Κι ούτε θ' αλλάξει γνώμη -γιατί, με τη θέση που έχει,

κρίμα να μην μπορεί κανείς να τον εξαναγκάσει -
όχι, δεν ξερνιζώνεται απ' το νου του αυτή η ιδέα,
που ν'αι τόσο σαθρή
όσο γερές είν' η βελανιδιά κι η πέτρα.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Ορίστε η γλωσσού, η ανιάσχυνη,

που ως πριν λίγο έδερνε τον άντρα της,
και τώρα τα 'βαλε με μένα!
Δεν είν' δικό μου αυτό το μούλινο,
γέννημα του Πολύξενου είναι. Πάρτε το από δω
και με την άλλη, την καταραμένη,
κάψτε τις και τις δυο μαζί!

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Δικό σας είναι! Κι ίσα-ίσα εδώ ταιριάζει αυτό που λένε:
«τόσο πολύ σου έμοιασε, που το λυπάμαι!»
Κουτάζτε το, κύριό μου,
μ' όλο που είναι μικρό το αντίγραφο,
είναι ίδιο κι απαράλλαχτο ο πατέρας του:
τα μάτια, η μύτη, το χελάκι του,
το ίδιο φρύδι το περίεργο, το μέτωπό του
όχι, κοιτάζτε, τα όμορφα λακάκια του
στο μάγουλο και στο πηγούνι, το χαμόγελό του·
ίδιο κακόπι το χεράκι του, το δαχτύλο, το νόχι!
Κι εσύ, μητέρα Φύση, που την έπλασες
τόσο όμοια μ' εκείνον που την έσπειρε,
αν έχεις εξουσία και στο μυαλό,
αράρσε απ' τα χρώματα του νου το κίτρινο της ζήλιας,
αλλιώς θα υποψιάζεσαι κι αυτή, όπως και τούτος,
πως τα παιδιά της δεν είναι του άντρα της!

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Απαίσια στρίγγλα!
Κι εσένα, ελεεινή, που αξίζει κρέμασμα
που δεν της σταματάς τη γλώσσα.

66

ΑΝΤΙΦΩΝΟΣ

Αν στείλετε για κρέμασμα όλους τους συζύγους
που είναι ανάκανοι γι' αυτόν τον άθλο,
ζήτρημα είναι αν θα σας μείνει ένας υπήκοος.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Το ξαναλέω, πάρτε την έξω!

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Τέτοια δεν κάνει ούτε ο πιο ανάξιος,
ο πιο φρικτός μονάρχης.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Θα βάλω να σε κάψουν.

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Δεν με νοιάζει.
Λιβετικός θα είναι εκείνος που θ' ανάψει τη φωτιά,
και όχι αυτή που θα καεί. Δεν λέω πως είστε τύραννος,
μα το σιλόγρό σας φέρσιμο προς τη βασιλίτσα,
με μια κατηγορία ανάκανη να στηριχτεί αλλού
εκτός απ' την αρρωστημένη φαντασία σας,
μυρίζει κάπως τυραννία, και θα σας φέρει την απόκριση,
κατάτυπος θα γίνετε στα μάτια όλου του κόσμου.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Στην πίστη που μου οφείλετε, σας εξορκίζω,
πετάξτε την από δω μέσα!
Αν ήμουν τύραννος, θα ζούσε αυτή ακόμα;
Κι αν μ' ήξερε για τύραννο, θα μου το έλεγε κατάμουτρα;
Έξω, αμέσως!

ΠΑΥΛΑΙΝΑ

Παρακαλώ, μη σπρώχνετε· θα φύγω.

67

Κοιτάξε το μωρό, κόριέ μου· είναι δικό σας.
Μακάρι ο Δίας να του στείλει φύλακα άγγελο καλύτερο.
Κάτω τα χέρια σας, δεν είν' ανάγκη.
Εσείς, που δείχνετε τόση επιείκεια στις τρέλες του,
δεν θα τον ωφελήσετε, κανένας από 'σάς.
Εντάξει, εντάξει, φεύγω, αντίο.

Βγαίνει.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Εσύ, προδότη, εσύ την έβαλες.
Παιδί μου αυτό; Πάρτε το μακριά μου.
Και μάλιστα εσύ ακριβώς,
που τόσο τρυφερώνει βλέποντάς το η καρδιά σου,
πάρ' το από δω
και ρίξ' το κρέσως να το καταπιούν οι φλόγες.
Εσύ, ναι, εσύ, κι άλλος κανένας. Μάζεψέ το γρήγορα.
Και πριν περάσει μια ώρα,
να έρθεις να μου πεις πως έγινε,
μα να 'χεις αποδείξεις τρανταχτές,
αλλιώς σού παίρνω τη ζωή
κι ό,τι άλλο θεωρείς δικό σου. Εάν αρνείσαι
και θέλεις ν' αντιμετωπίσεις την οργή μου, πες το μου·
με τα ίδια μου τα χέρια εγώ
θα χύσω τα μυαλά αυτού του μπασταρδικού.
Πάρ' το είπα, ρίξ' το να καεί·
γιατί εσύ έβαλες τη γυναίκα σου.

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ

Όχι, άρχοντά μου.
Κι αν έχω την καλοσύνη οι κύριοι από 'δώ,
οι ευγενείς συνάδελφοι, μπορούν να με υπερασπιστούν.

ΑΥΛΙΚΟΙ

Βεβήσιος και Μπορούμε.
Δεν φταίει αυτός, μεγαλειότατε, αν ήρθε εκείνη εδώ.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Είσαστε ψεύτες, όλοι.

ΕΝΑΣ ΑΥΛΙΚΟΣ

Παρακαλώ εξοχότατε,
δείξτε μας πιο πολλή εμπιστοσύνη.
Πάντοτε υπήρξαμε πιστοί σας υπήρέτες,
και, σας παρακαλώ, εκτιμήστε μας γι' αυτό.
Γουαπιστοί σας υκετούμε, λοιπόν,
ως επιβράβευση για τις πολύτιμες υπηρεσίες μας,
τις παρελθούσες και τις μέλλουσες,
ανακαλέστε την απόφασή αυτή·
τόσο φρακτή είναι, τόσο αιμοσταγής,
που σίγουρα θα έχει ολέθριο αποτέλεσμα.
Στα γόνατα προσπέφτουμε όλοι.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Πούτولو έργνα, στον κάθε αέρα που φυσάει.
Να ζήσω, δηλαδή, να δω αυτό το μώλυκο
τα γόνατά μου ν' αγκαλιάζει, να με λέει πατέρα;
Πιο καλά τώρα να το κάψω, παρά τότε να το καταριέμαι.
Αλλ' έστω· ας ζήσει. Τιποτα απ' τα δύο δεν θα κάνω.
(Στον Αντίγονο)

Εσύ, κόριε, για έλα εδώ.

Εσύ, που βάλθηκες με περισσή στοργή,
μαζί με την κυρά σου τη μαμή εκεί πέρα,
να σώσεις τη ζωή αυτού του νόθου
-γιατί είναι νόθος, τόσο σίγουρα

όσο τα γένια σου είναι γαρίζα-
για πες μου, τι θα διακανδύνειες για να το σώσεις;

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ

Τα πάντα, κύριε,
ό,τι μπορούν ν' αντέξουν οι δυνάμεις μου
και ό,τι μου επιβάλλει η ευγένειά μου.
Σίγουρα, πάντως, θα δίνω το λίγο αίμα που μου απόμεινε
για να σωθεί το αδύο πλάσμα - ό,τι μπορώ θα το 'κανα.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Θα το μπορείς, θα το μπορείς.
Ορκίσου στο σταθί αυτό
πως θα εκτελέσεις ό,τι σε διατάξω.

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ

Ορκίζομαι, κύριέ μου.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

'Ακου, λοιπόν, και κάνε το: μα πρόσεξε καλά:
αν παραλείψεις το παρχμικρό, δεν θα πεθάνεις μόνο εσύ,
μα κι η γλωσσού η γυναίκα σου,
που ας έχει χάρη για την ώρα.
Διατάσσεσαι, ως υποτέλής μας που είσαι,
να πάρεις από δω αυτό το νόθο θηλυκό,
και να το πας μακριά, σε κάποιον τόπο έρημο,
έξω εντελώς από την επικράτειά μας
κι εκεί, χωρίς άλλη συμπόνια πλέον, να το εγκαταλείψεις,
μήπως σωθεί από μόνο του, με τη βοήθεια του καιρού.
Καθώς μάς το 'φερε μια ξένη τύχη εδώ,
θεωρούμε δίκαιο ν' αναθέσουμε σε σένα
-υπό την απειλή να χάσεις την ψυχή σου
και στα μαρτύρια να παραδώσει το σώμα σου-

70

σε τόπο ξένο να το παρατήσεις,
κι ας κρίνει η τύχη
αν θα το μεγαλώσει ή θα τ' αποτελειώσει. Πιάρ' το.

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ

Τ' ορκίζομαι πως θα το κάνω,
μ' όλο που θα 'τανε πιο σπλαχνικός
ο θάνατος αμέσως τώρα.
'Ελα, φτωγό μου εσύ. Και κάποιον πνεύμα ανώτερο
ας δείξει στα κοράκια και στους γύπες πώς να σ' ανα-
θρέψουν!

Λένε ότι οι λύκοι κι οι αρκούδες,
παρχμερίζοντας τα άγρια ένστικτά τους,
έχουν προσφέρει τέτοιες ελεημοσύνες.
Κύριε, είθε να ευτυχέστε περισσότερο
απ' όσο αξίζει τούτη η πράξη.

Κι σένα, καθημενοδί μου, που είσαι ταγμένο να χαθείς,
ας είναι στο πλευρό σου το ουράνιο έλεος
να πολεμήσει αυτή τη βαρβαρότητα.

Βγαίνει, μαζί με το παιδί.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

'Όχι, δεν θ' αναβρέψω εγώ ενός άλλου τη σπορά.

Μπαίνει ένας υπηρέτης.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Αν μου επιτρέπει η Ψηλότης σας, εδώ και μία ώρα
είχαμε μήνυμα απ' αυτους που πήγαν στο Μαντείο:
οι απεσταλμένοι σας, ο Δίων κι ο Κλειομένης,
γύρισαν σώοι απ' τους Δελφούς, βγήκανε στη στεριά
και είναι καθοδόν προς το παλάτι.

71